

Załącznik do Uchwały Nr *XXXII/284/2020*
Rady Miejskiej w Łomiankach
z dnia *17.06.2019* 2020 roku.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI
NA LATA 2021-2026**

OFICyna PROFILAKTYCZNA

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

SPIS TREŚCI

PRZEMOC W RODZINIE	2
DEFINICJA PRZEMOCY	2
RODZAJE PRZEMOCY	3
SKALA PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH	4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	5
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	5
CHARAKTERYSTYKA GMINY ŁOMIANKI	6
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY ŁOMIANKI	10
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY ŁOMIANKI	12
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	12
ANALIZA BADAŃ SPOŁECZNYCH	15
ANALIZA SWOT	18
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	20
ADRESACI PROGRAMU	26
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	26
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	27
HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021-2026	27
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	29

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

PRZEMOC W RODZINIE

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.), przemoc w rodzinie to „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych, ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecia cecha to uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadawanie bólu i cierpienia.

Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety i dzieci¹. Przemoc dotyczy jednak również mężczyzn oraz osób starszych. Przemoc wobec osób starszych, definiowana jest jako pojedyncze lub powtarzające się działanie, lub brak odpowiedniego działania, które występuje w jakiegokolwiek relacji, gdzie oczekuje się zaufania. Przemoc ta może przybierać różne formy, takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, finansowa, a także formę intencjonalnego oraz nieintencjonalnego zaniedbania². Ponadto może dochodzić do innej formy przemocy, a mianowicie do dyskryminacji. Może ona przybierać formę działań świadomych lub nieświadomych. Ofiarami takich poczynań padają również osoby starsze, które ze względu na swój wiek są dyskryminowane na rynku pracy, w doborze ofert rozrywkowych i rekreacyjnych³.

Wśród osób doznających przemocy może występować wyuczona bezradność, którą określa się jako syndrom zaburzeń poznawczych, motywacyjnych i emocjonalnych powstałych na skutek doświadczania przez jednostkę sytuacji braku kontroli. Dane zjawisko prowadzi najczęściej do braku motywacji zmiany danej sytuacji, przez co praca z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie jest niezwykle trudna i czasochłonna⁴. Wyuczona bezradność prowadzi do pojawienia się trzech rodzajów deficytów:

¹<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

² A.Staręga, Przemoc wobec osób starszych. Czasopismo Niebieska linia, Instytut Psychologii i Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przemoc, 2003.

³ E. Sygit, R. Ossowski, Przemoc wobec osób starszych ze względu na ich wiek, płeć i wykształcenie, Gerontologia Polska, tom 16, nr 3, 163-168.

⁴ M. Kofta, G. Sędek, Wyuczona bezradność. Podejście informacyjne, [w:] M. Kof - t a, Psychologia aktywności: zaangażowanie, sprawstwo, bezradność, Wydawnictwo Nakom, Poznań, 1993.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

- deficytu motywacyjnego polegającego na zmniejszeniu motywacji do emitowania nowych działań dowolnych, czego wskaźnikiem jest m. in. dłuższy czas latencji;
- deficytu poznawczego polegającego na zaburzeniu w dostrzeganiu zależności pomiędzy reakcją a wzmocnieniem. Jeżeli jednostka, nawet przypadkowo, emituje zachowanie, które przynosi jej wzmocnienie, to ma trudności w dostrzeżeniu związku pomiędzy emitowanym zachowaniem a wzmocnieniem;
- deficytu emocjonalnego, czyli pojawienie się lęku, uczuć związanych z przygnębieniem i depresją⁵.

Osoby doznające przemocy nierzadko charakteryzuje niskie poczucie własnej wartości, winy oraz wstydu, co jest efektem poniżania, upokarzania i ciągłego krytykowania. To wszystko powoduje, że osoby te nabierają przekonania, iż są bez wartości, tracą dla siebie szacunek, wiarę we własne możliwości oraz zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Mają skrajnie niską samoocenę, czują złość i urazę, nie widzą też możliwości wyjścia z takiej sytuacji. Dopatrują się winy w sobie, a świat postrzegają jako wrogi i niepojęty.

Przemoc w rodzinie dotyczy również rodzin, w których występują uzależnienia. Uzależnienie przynajmniej jednego członka rodziny ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie pozostałych jej członków. Wynika to między innymi z atmosfery panującej w domu, a także zaburzonej relacji między członkami rodziny z problemem alkoholowym. Stan chronicznego napięcia i stresu wpływa destrukcyjnie nie tylko na funkcjonowanie w życiu codziennym osób dorosłych, ale stanowi zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Trwanie w ciągłej niepewności, nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u niego poczucie braku stabilności oraz bezpieczeństwa.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

1. **Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, rany cięte itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
2. **Psychiczną** – przemoc psychiczna oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie).
3. **Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
4. **Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od

⁵ T. Jarmakowski, Styl atrybucji, poczucie kontroli i płeć a podatność na powstawanie syndromu wyczonej bezradności, FOLIA PSYCHOLOGICA 13, 2009, s. 55-73.

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026

dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądże czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.

5. **Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia⁶.

SKALA PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy w rodzinie dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez policję, w 2019 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 88 032. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%. Przemoc w rodzinie stanowi jeden z poważniejszych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia, przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczenie przemocy w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal próbuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków uważa (52%), iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać klapssem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21% społeczeństwa.

⁶ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Łomianki. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łomianki na lata 2021-2026 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do sprawców oraz ofiar przemocy w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łomianki na lata 2021-2026.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 1876 z późn. zm.);
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1492);

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 322 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 360 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359);
- ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.).

Ponadto Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łomianki jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomianki na lata 2019-2023;
- Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2017-2020;
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach.

CHARAKTERYSTYKA GMINY ŁOMIANKI

Łomianki to gmina miejsko-wiejska położona w województwie mazowieckim, w powiecie warszawskim zachodnim. Oddalona jest 15 km od Warszawy. Obszar Gminy zajmuje powierzchnię 38,8 km², co stanowi 7,3% powierzchni powiatu. Od zachodu Gmina sąsiaduje z gminą Czosnów, od południa z gminą Izabelin i Kampinoskim Parkiem Narodowym, od południowego-wschodu z Dzielnicą Bielany m.st. Warszawy, natomiast od północnego wschodu, przez Wisłę z miejscowościami Jabłonna i Rajszew, należącymi do gminy Jabłonna. Gmina Łomianki stanowi atrakcyjny obszar dla miłośników przyrody, spacerów i czynnego spędzania czasu wolnego między innymi ze względu na jej położenie w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego, w starorzeczu Wisły, w którym znajdują się jeziora: Pawłowskie, Fabryczne, Kiełpińskie i Dziekanowskie.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

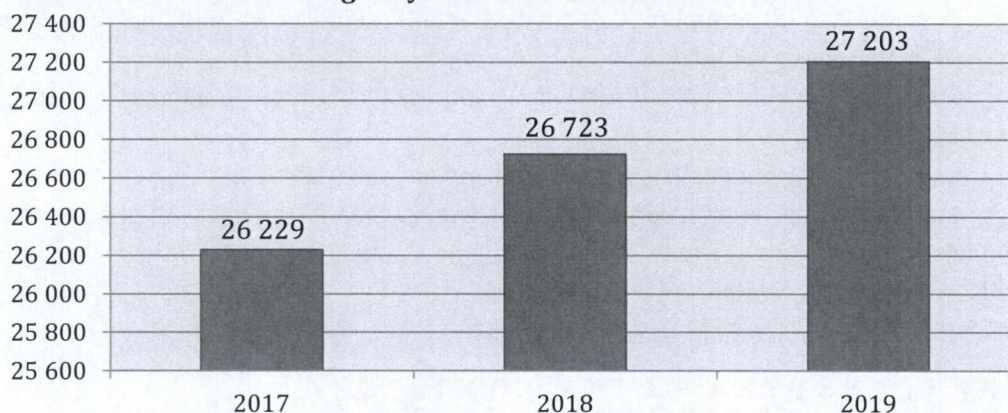
Rysunek 1. Położenie gminy Łomianki na mapie powiatu warszawskiego zachodniego

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%81omianki_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%81omianki_(gmina))

Gminę Łomianki zamieszkują 27 203 osoby (stan na 31.12.2019 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców systematycznie wzrastała – w stosunku do 2017 roku zwiększyła się o 4%. Gęstość zaludnienia w Gminie kształtuje się na poziomie 701 osób/km². W ostatnich latach wzrosła także gęstość zaludnienia – w 2017 roku wynosiła 675 osób/km². Gminę Łomianki zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn, a współczynnik feminizacji wynosi 108, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 108 kobiet.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Łomianki w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Łomianki ujemny i wynosi -5 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -0,19 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich trzech lat ujemny przyrost naturalny odnotowany został jednokrotnie - w 2019 roku. W poprzednich latach przyjmował on wartości dodatnie - na poziomie 46 w 2017 roku i 44 w 2018 roku.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Łomianki na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe	237	256	229
zgony	191	212	234
przyrost naturalny	46	44	-5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

Struktura ludności w gminie Łomianki według ekonomicznych grup wieku (stan na koniec 2019 roku) przedstawia się następująco:

- 20,6% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym - do 19 roku życia;
- 59,2% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 20-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 20-64;
- 20,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni - 65 lat i więcej).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w gminie Łomianki. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie, natomiast udział osób w wieku produkcyjnym spada.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	20,6	20,7	20,6
wiek produkcyjny	60,1	59,5	59,2
wiek poprodukcyjny	19,3	19,8	20,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Infrastruktura sportowa, rekreacyjna, czy kulturalna to ważny aspekt funkcjonowania gminy, który ma za zadanie podnosić jakość życia mieszkańców. Działalność kulturalną na terenie gminy Łomianki prowadzi między innymi Centrum Kultury w Łomiankach. Centrum jest samorządową instytucją kultury. To miejsce fascynujących spotkań z muzyką, teatrem, literaturą i sztuką, tworzone z myślą o mieszkańcach Łomianek i razem z nimi. Miejsce, które żyje od rana do wieczora, w którym drzwi zawsze są otwarte dla ludzi, którzy w kreatywny sposób podchodzą do otaczającej ich rzeczywistości. Centrum posiada atrakcyjne sale do ćwiczeń, tańca, pracownię plastyczną oraz muzyczną. W sali widowiskowej odbywają się spektakle teatralne, koncerty muzyczne, konferencje i projekcje filmowe. Centrum organizuje zajęcia dla dzieci i młodzieży takie jak: gimnastyka, taniec, ceramika i metaloplastyka, muzyka, zajęcia plastyczne, warsztaty edukacyjne z robotyki, klub szachowy, nauka języków (angielski i włoski), grafika komputerowa oraz Uniwersytet Dzieci. Oferta dla osób dorosłych zawiera z kolei następujące zajęcia: gimnastyka, taniec, Klub Seniora, Klub Literacki, zajęcia plastyczne, Uniwersytety Trzeciego Wieku.

Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży należy do zadań następujących świetlic: Świetlica Miejska w Dąbrowie Leśnej oraz Dom Spotkań Sąsiedzkich w Burakowie.

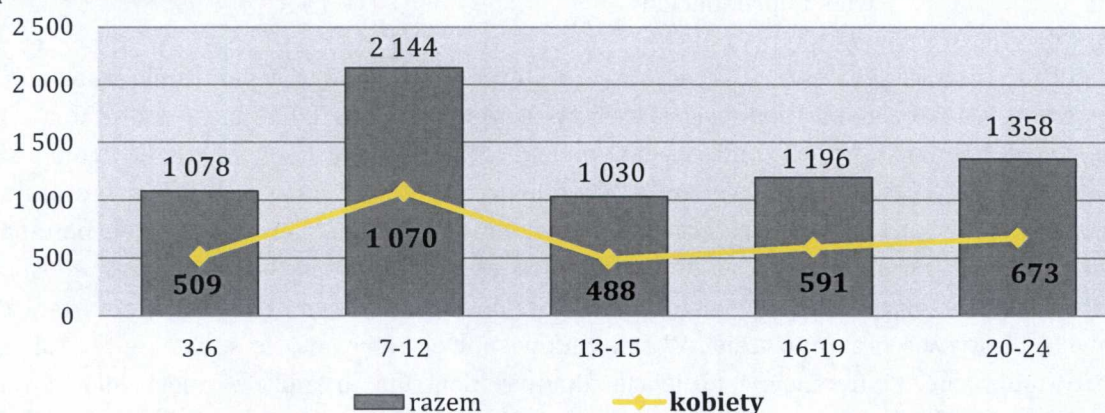
Promocją i upowszechnianiem czytelnictwa, popularyzacją literatury, udzielaniem informacji oraz profesjonalną pomocą użytkownikom w poszukiwaniu wiadomości zajmuje się Biblioteka Publiczna w Łomiankach. Biblioteka to instytucja kultury, w skład której wchodzi Biblioteka Główna z siedzibą przy ul. Wiejskiej 12a oraz dwie filie: Filia nr 1 w Dziekanowie Nowym oraz Filia nr 2 w Dąbrowie. Dla mieszkańców Gminy Biblioteka oferuje książki, programy edukacyjne (na CD-ROM), nagrania muzyczne (na nośnikach CD), bajki dla dzieci (na nośnikach CD/DVD), filmy (na nośnikach CD/DVD), opowiadania (na nośnikach CD), książkę mówioną (w formacie CD Audio oraz MP3), czasopisma i dzienniki, stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz drukarką, warsztaty z animacji czytelnictwa oraz działalność Dyskusyjnego Klubu Książki.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

Popularyzacją rekreacji, organizacją zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych zajmuje się Integracyjne Centrum Dydaktyczno-Sportowe w Łomiankach, które jest jednym z najnowocześniejszych ośrodków sportowo-rekreacyjnych w Polsce. W skład obiektu wchodzi: hala sportowa, kryta pływalnia, aula widowiskowo-koncertowa, stadion sportowy, strzelnica pneumatyczna, bursa (20 pokoi 2-osobowych), solarium i sauna. Do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej zaliczyć można również park linowy, skatepark, kompleks boisk „Orlik 2012” oraz boisko wielofunkcyjne w Dąbrowie Leśnej. W Gminie jest łącznie 12 boisk. Dzięki atrakcyjnym terenom Puszczy Kampinoskiej i Doliny Wisły na obszarze Gminy rozwija się turystyka piesza, rowerowa i jeździecka. Funkcjonuje kilka stadnin, wyznaczono również szlaki turystyczne i konne. Gmina organizuje także biegi i rajdy rowerowe.

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 6 806 mieszkańców gminy Łomianki. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (2 144 osoby). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lat (1 358 osób), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (1 196 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Ludność gminy Łomianki według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Oprócz tego, na terenie Gminy znajduje się Publiczne Liceum Ogólnokształcące im. Karola Wojtyły. Na terenie Gminy znajdują się także niepubliczne placówki oświatowe: Żłobek „Bąbelki”, Żłobek „Nasza Mała Rodzinka”, Żłobek „Kids Story”, BABY OCEAN Niepubliczny żłobek angielsko-włoski, Polsko-Angielskie Przedszkole Niepubliczne „The Treehouse”, Przedszkole Niepubliczne Sióstr Niepokalanek, Przedszkole Niepubliczne Sióstr Salezjanek im. Aniołów Stróżów, Przedszkole Niepubliczne Urszula Rytel, Europejskie Przedszkole Niepubliczne „Dziecięca Planeta”, Przedszkole Niepubliczne Akademia Małego Człowieka, Niepubliczne Przedszkole „Tęczowa Kraina”, Niepubliczne Przedszkole „Bajkowe Elfy”, Przedszkole Niepubliczne KIDI MINI, Przedszkole Niepubliczne Montessori Children’s Academy, Bąbelkowa Akademia Niepubliczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi, Przedszkole Niepubliczne „Mój Mały Świat”, Przedszkole KIDS STORY, Punkt Przedszkolny CHMURKA, Punkt Przedszkolny „Pippilandia”, Punkt Przedszkolny LAUDAME, Dwujęzyczna Szkoła Podstawowa w Łomiankach, Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Moja Szkoła” im. Wandy Chotomskiej, Niepubliczna Szkoła Muzyczna I st., Kolegium Św. Rodziny - Szkoła Podstawowa, Niepubliczna Podstawowa Szkoła Montessori, Dwujęzyczne Liceum Ogólnokształcące w Łomiankach, Kolegium Św. Rodziny – Liceum Ogólnokształcące.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

**ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE
PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW
GMINY ŁOMIANKI**

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Łomianki zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy burmistrz powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi oraz prokuratorzy. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.):

1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
 - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
 - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
 - 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
 - 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – Wczesna diagnoza, – poradnictwo, – udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, – wydawanie ulotek edukacyjno-informacyjnych, – organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, – prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, – udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, – obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, – uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> – Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - Wczesna diagnoza, - uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, - realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, - udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Komisariat Policji	<ul style="list-style-type: none"> - Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, - podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Służba zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - Wczesna diagnoza, - przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, - uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze	<ul style="list-style-type: none"> - Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, - inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, - monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, - dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, - realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Źródło: opracowanie własne

W ramach Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej, który zapewnia bezpłatną i profesjonalną pomoc w sytuacjach kryzysowych, w tym dla osób doświadczających przemocy domowej. Punkt czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 8-20, natomiast w szczególnych przypadkach pomoc dostępna jest poza wyznaczonymi godzinami pracy. W 2016 roku przy OPS działalność rozpoczął Dział Wsparcia Dziecka i Rodziny (DWDiR), który oferuje pomoc między innymi dla rodzin doświadczających i zagrożonych przemocą. DWDiR realizuje szerokie działania na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie, między innymi organizując warsztaty i kampanie społeczne dotyczące tego problemu. W 2019 roku uruchomiony został Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży.

Istotnym zasobem na terenie gminy Łomianki jest Gminny Punkt Konsultacyjny, w którym specjalistyczne wsparcie uzyskują osoby mające problemy alkoholowe, narkotykowe oraz ich rodziny.

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kultury, sportu i rekreacji,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- instytucje kościelne,
- lokalne organizacje pozarządowe.

Zasoby ludzkie:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

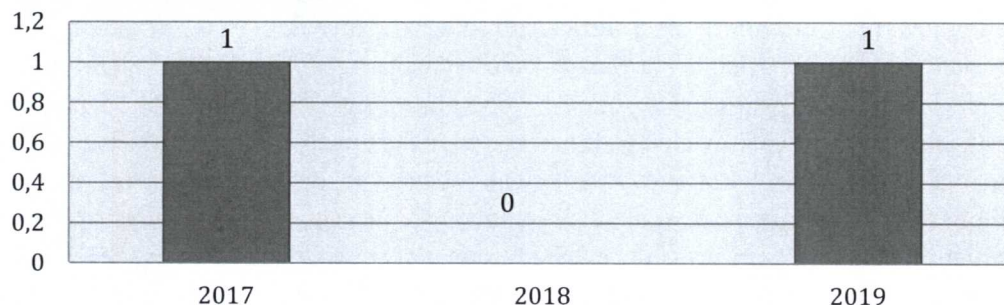
- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psychologowie i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji i Straży Miejskiej,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- lekarze pierwszego kontaktu,
- członkowie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY ŁOMIANKI

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

W 2019 roku z powodu przemocy w rodzinie pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach otrzymała 1 rodzina. W roku ubiegłym ze wsparcia z omawianego powodu nie korzystała żadna rodzina, z kolei w 2017 roku 1. W 2019 roku liczba rodzin otrzymujących pomoc społeczną wyniosła 215, a więc rodziny z problemem przemocy w rodzinie stanowiły 0,5% ogółu.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2017-2019. W 2019 roku liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosła 4, czyli tyle samo co w roku ubiegłym oraz o jedno mniej niż dwa lata wcześniej. Liczba powołanych grup roboczych w 2019 roku kształtowała się na poziomie 36 co oznacza, że w stosunku do lat poprzednich przyjęła najwyższą wartość. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalny jest niewielki wzrost liczby posiedzeń grup roboczych – w 2017 i 2018 roku było to 176 spotkań, natomiast w 2019 roku 178. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2017-2019

L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	5	4	4
2	liczba utworzonych grup roboczych	27	21	36
3	liczba posiedzeń grup roboczych	176	176	178

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego były 52 rodziny, czyli o 4 rodziny więcej niż w roku ubiegłym i jednocześnie o 4 mniej niż w roku 2017. Liczba osób, którym Zespół udzielał pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat ulegała systematycznemu spadkowi – w stosunku do 2017 roku zmalała o 22%. W odniesieniu do roku poprzedniego spadła liczba kobiet i mężczyzn objętych pomocą ZI, wzrosła natomiast liczba dzieci i liczba osób starszych.

Tabela 5. Liczba osób i rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2017-2019

L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba rodzin	56	48	52
2	liczba osób, w tym:	192	161	149
3	liczba kobiet	68	55	49
4	liczba mężczyzn	67	59	48
5	liczba dzieci	57	47	52
6	liczba osób starszych	8	5	8

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

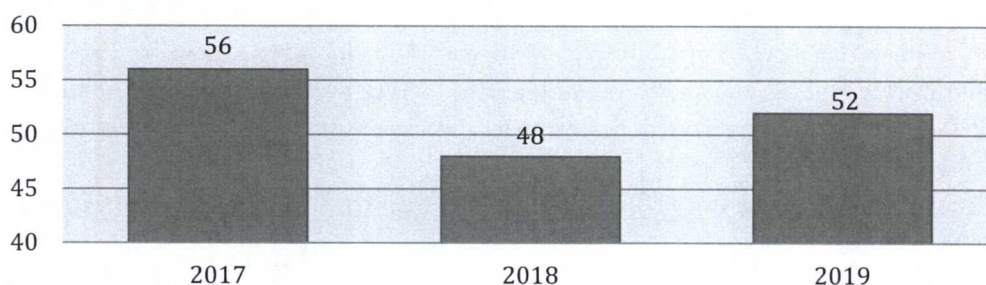
W 2019 roku na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie odebrano 2 dzieci w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie. W 2018 i 2017 roku takie sytuacje nie miały miejsca.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

służbowych lub zawodowych, podejrzania stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. W 2019 roku objętych procedurą „Niebiskie Karty” były 52 rodziny. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin ulegała wahaniom – najwięcej rodzin odnotowano w 2017 roku (56), natomiast najmniej w 2018 roku (48).

Wykres 4. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebiskie Karty” w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku sporządzono 36 formularzy „Niebieska Karta – A” wszczynających procedurę, 26 formularzy „Niebieska Karta – C” oraz 28 formularzy „Niebieska Karta – D”, zakończono natomiast 28 spraw w ramach procedury. Dynamika zmian w zakresie procedury „Niebieskie Karty” jest następująca: w stosunku do 2017 roku wzrosła liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” (o 29%), natomiast liczba formularzy „Niebieska Karta – C”, „Niebieska Karta – D” oraz zakończonych procedur utrzymuje się na podobnym poziomie.

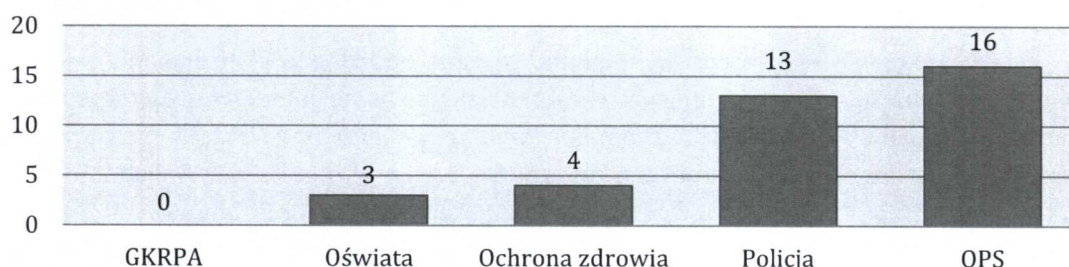
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019

L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”	28	21	36
2	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C”	25	20	26
3	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”	29	25	28
4	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	27	34	28

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniżej wykres przedstawia liczbę sporządzonych „Niebieskich Kart A”, przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów w 2019 roku. Jak wynika z zebranych danych, najwięcej Niebieskich Kart założonych zostało przez OPS (16). Na drugim miejscu pod tym względem znalazła się Policja (13), natomiast na trzecim ochrona zdrowia (4) oraz oświata (3). W omawianym roku żadna z Niebieskich Kart nie została sporządzona przez członków GKRPA.

Wykres 5. Liczba „Niebieskich Kart A” sporządzonych przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów w 2019 roku

Źródło: Sprawozdanie z realizacji procedur „Niebieskie Karty” za 2019 rok

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działalności Punktu Interwencji Kryzysowej. Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzegalna jest tendencja wzrostowa w zakresie liczby udzielonych w Punkcie porad. W stosunku do roku 2017 nastąpił prawie trzykrotny, a w porównaniu do roku ubiegłego dwukrotny wzrost. Zwiększeniu systematycznie ulegała także liczba nowych klientów (w 2017 roku - 33, w 2018 roku - 78, w 2019 roku - 94). Liczba interwencji w 2019 roku kształtowała się na poziomie 59, tj. przyjęła podobną wartość jak dwa lata wcześniej i znacznie wyższą niż w roku ubiegłym. W 2017 roku interwencje związane z przemocą stanowiły 54%, w 2018 roku 56%, z kolei w 2019 roku 49% wszystkich interwencji. W stosunku do ubiegłych lat widoczny jest zatem spadek w tym zakresie. Szczegółowe dane dotyczące działalności Punktu Interwencji Kryzysowej przedstawia poniższa tabela.

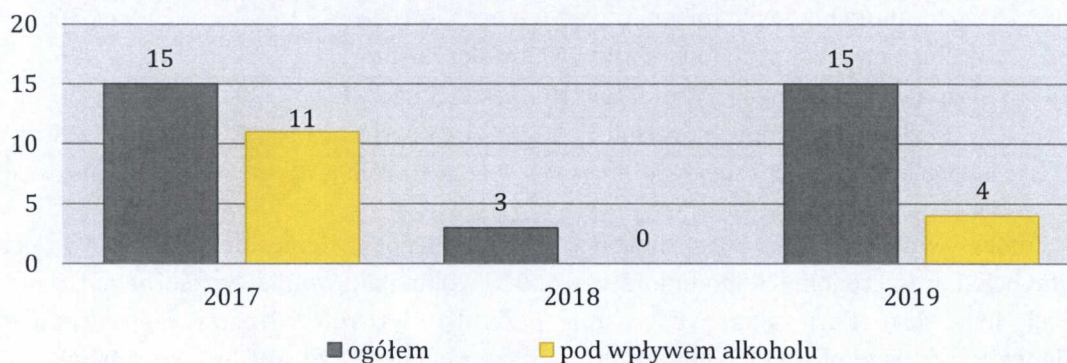
Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące działalności Punktu Interwencji Kryzysowej w latach 2017-2019

L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba udzielonych konsultacji	158	282	513
2	liczba nowych klientów	33	78	94
3	liczba interwencji, w tym:	61	34	59
4	liczba interwencji w związku z przemocą	33	20	29

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach w roku 2017, 2018 i 2019

Według danych z Komisariatu Policji w Łomiankach, w 2019 roku osoby stosujące przemoc będące pod wpływem alkoholu stanowiły 27% wszystkich osób stosujących przemoc. W 2017 roku ich udział kształtował się na znacznie wyższym poziomie - 73%.

Wykres 6. Liczba osób stosujących przemoc, w tym osób będących pod wpływem alkoholu odnotowanych przez Komisariat Policji w Łomiankach w latach 2017-2019

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Łomiankach

ANALIZA BADAŃ SPOŁECZNYCH

W 2019 roku na terenie gminy Łomianki przeprowadzone zostały badania społeczne mające na celu identyfikację występujących wśród mieszkańców problemów społecznych takich jak: przemoc w rodzinie, alkoholizm, narkomania, nikotynizm, przemoc rówieśnicza, bezrobocie, wykluczenie społeczne, zdrowie publiczne oraz bezpieczeństwo publiczne. W badaniu wzięło udział 108 uczniów ze szkół podstawowych znajdujących się na terenie Gminy, 100 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 11 osób pracujących w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD UCZNIÓW

Doświadczenie przemocy kiedykolwiek w życiu zadeklarował niemal co drugi uczeń (44%), jednak większość doznało jej ze strony kolegów ze szkoły oraz znajomych. Na doświadczenie przemocy ze strony jakiegoś członka rodziny wskazało zdecydowanie mniej respondentów: 1% uczniów (*spośród całej próby badawczej, tj. 108 osób*) przyznało, że doznało przemocy ze strony mamy, natomiast 5% - ze strony taty.

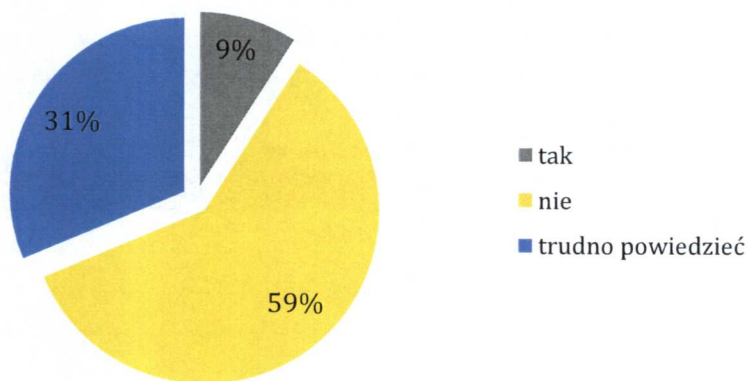
Tabela 8. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? *Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mama	2%	1
siostra	7%	3
brat	9%	4
tata	12%	5
znajomi	21%	9
inne osoby	23%	10
koledzy ze szkoły	49%	21

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Łomianki. Raport z badań zrealizowanych w 2019 roku*

Do znajomości kogoś w swoim otoczeniu, kto jest dotknięty problemem przemocy domowej przyznał się średnio co jedenasty badany, tj. 9%. Warto zwrócić uwagę na to, że niemal co trzeci nastolatek wskazał na odpowiedź „trudno powiedzieć” co może świadczyć o braku wiedzy znacznej części młodych mieszkańców Gminy odnośnie przejawów przemocy.

Wykres 7. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

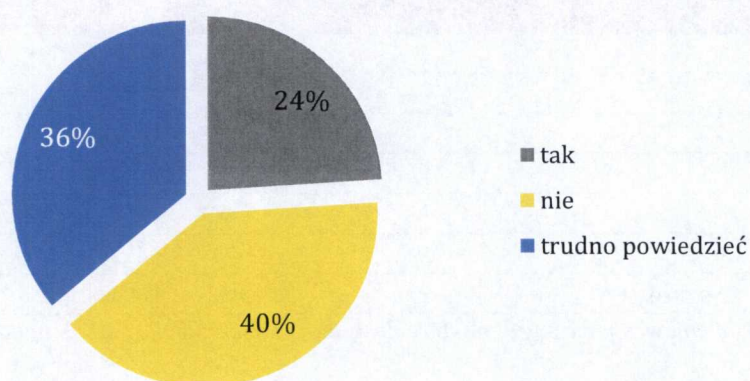
Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Łomianki. Raport z badań zrealizowanych w 2019 roku*

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Jak wynika z zebranego materiału badawczego, na znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej wskazał średnio co czwarty respondent (24%). Znaczna część badanych, podobnie jak w przypadku uczniów, wskazała na odpowiedź „trudno powiedzieć” (36%).

Wykres 8. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Łomianki. Raport z badań zrealizowanych w 2019 roku

Odsetek dorosłych mieszkańców gminy Łomianki deklarujących doznanie przemocy kształtuje się na poziomie 14%, spośród których 93% doświadczyło przemocy psychicznej, 64% - fizycznej, 43% zaniedbania, 29% przemocy ekonomicznej, natomiast 21% - seksualnej. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie o osoby stosujące przemoc. Jak wynika z zebranego materiału badawczego najczęściej osób doznało przemocy ze strony partnera/partnerki, taty oraz mamy.

Tabela 9. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

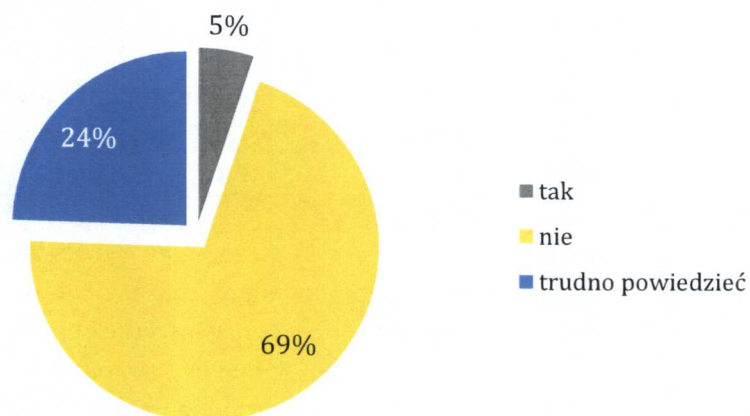
Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka	64%	9
tata	50%	7
mama	43%	6
inne osoby	14%	2
brat	7%	1
dziadkowie	0%	0
dziecko/dzieci	0%	0
siostra	0%	0

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Łomianki. Raport z badań zrealizowanych w 2019 roku

Analizowaną w Diagnozie kwestią była również opinia dorosłych mieszkańców Gminy na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci, jako metody wychowawczej. Niepokojący wydaje się fakt, iż jednoznacznie negatywnie ocenia kary fizyczne 69% respondentów, a więc niemal co trzeci badany uważa, że stanowią one dobrą metodę wychowawczą lub stwierdza, że nie posiada w tym zakresie wiedzy.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

Wykres 9. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Łomianki. Raport z badań zrealizowanych w 2019 roku

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost liczby ludności w Gminie. - Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna oraz działalność kulturalna. - Zasoby - instytucje i specjaliści działający w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym Dział Wsparcia Dziecka i Rodziny). - Działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. - Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Stały wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. - Wzrost zapotrzebowania wśród mieszkańców Gminy na wsparcie Punktu Interwencji Kryzysowej. - Doświadczenie przemocy ze strony taty przez 5% uczniów biorących udział w badaniu ankietowym. - Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców znających w swoim otoczeniu kogoś dotkniętego problemem przemocy domowej.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

<ul style="list-style-type: none"> - Funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej oferującego wsparcie dla osób doznających przemocy w rodzinie. - Stosunkowo mały odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doznanie przemocy kiedykolwiek w życiu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak świadomości znacznej części mieszkańców odnośnie negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci w procesie wychowania. - Stosunkowo duża liczba sporządzonych w 2019 roku formularzy „Niebieska Karta - A” w porównaniu do lat ubiegłych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. - Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy. - Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dot. problemu przemocy w rodzinie adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy. - Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania. - Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy (szkolenia dla różnych grup zawodowych). 	<ul style="list-style-type: none"> - Negatywne wzorce zachowań społecznych. - Wypalenie zawodowe dotykające część kadry instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie. - Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach. - Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy. - Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym. - Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy. - Nieizolowanie sprawny przemocy od osoby jej doświadczającej. - Wzrost zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. - Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zapewnienie skutecznego wsparcia osobom jej doświadczającym.

Cel będzie realizowany w następujących obszarach:

- A. Profilaktyka i prewencja.
- B. Terapia i rehabilitacja.
- C. Monitoring.

Cele szczegółowe Programu postawione na podstawie zidentyfikowanych problemów:

A. Profilaktyka i prewencja.

- A 1. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- A 2. Poszerzenie wiedzy dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy.
- A 3. Zwiększenie poziomu wrażliwości mieszkańców Gminy na kwestie przemocy domowej.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat możliwych miejsc pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy.	– Liczba rozpowszechnionych informacji.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Urząd Miejski, Komenda Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia.
2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	– Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. – Szacunkowa liczba uczestników.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Urząd Miejski, Komenda Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

3.	Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur. – Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Urząd Miejski, Komenda Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia.
4.	Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów rozwiązywania konfliktów.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba działań podjętych w ramach edukacji. – Szacunkowa liczba odbiorców. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Urząd Miejski, Komenda Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Centrum Kultury, Biblioteka Publiczna.
5.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych programów. – Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komenda Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.
6.	Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych programów. – Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komenda Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.
7.	Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komenda Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

			oświatowe, organizacje pozarządowe, Centrum Kultury, Biblioteka Publiczna.
8.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba możliwych form spędzania czasu wolnego. – Liczba uczestników organizowanych zajęć. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komenda Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Centrum Kultury, Biblioteka Publiczna, Integracyjne Centrum Dydaktyczno-Sportowe.
9.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych programów. – Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komenda Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Centrum Kultury, Biblioteka Publiczna.

B. Terapia i rehabilitacja

B 1. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności do pomocy.

B 2. Podniesienie kompetencji instytucji i służb zajmujących się problematyką przemocy.

B 3. Rozwój współpracy pomiędzy podmiotami lokalnego systemu wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, które skorzystały z tej formy pomocy. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

2.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy. – Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa. – Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Urząd Miejski.
3.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy. 	Ośrodek Pomocy Społecznej.
4.	Realizacja lokalnej procedury zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba postępowań sądowych zakończonych wyrokiem z art. 207 kk. – Liczba podmiotów współpracujących ze sobą w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Sąd, Prokuratura.
5.	Prowadzenie grup samopomocowych dla osób doznających przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba działających grup samopomocowych. – Liczba uczestników grup samopomocowych. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe.
6.	Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba podjętych działań wspierających organizacje pozarządowe. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

7.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej. 	Ośrodek Pomocy Społecznej.
8.	Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji. – Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Urząd Miejski, Komenda Policji, placówki oświatowe.
9.	Organizowanie grup wsparcia i superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba superwizji, grup wsparcia. – Liczba osób uczestniczących w superwizji, grupach wsparcia. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Urząd Miejski, Komenda Policji, placówki oświatowe.
10.	Realizacja lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy poprzez współpracę różnych instytucji i osób - pedagogów, pracowników socjalnych, policji, sędziów, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia i asystentów rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób biorących udział w tworzeniu lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. – Liczba działań podjętych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie we współpracy międzyinstytucjonalnej. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, Urząd Miejski, Komenda Policji, placówki oświatowe, Sąd, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
11.	Kontynuowanie działalności Punktu Interwencji Kryzysowej.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, którym udzielono wsparcia w Punkcie Interwencji Kryzysowej. 	Ośrodek Pomocy Społecznej.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

12.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, które podjęły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym. – Liczba osób motywowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej.
13.	Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rozpoczętych procedur. – Liczba rodzin objętych procedurą. – Liczba zakończonych procedur. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Policji placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

C. Monitoring.

C 1. Okresowa ocena stanu zagrożenia problemem przemocy domowej na terenie gminy Łomianki.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej. – Liczba osób zgłaszanych do Zespołu Interdyscyplinarnego. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Komenda Policji.
2.	Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	– Liczba ewaluacji podejmowanych działań w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

3.	Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty”. – Liczba rodzin, w których ustała przemoc po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”. 	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, Komenda Policji.
----	---	--	--

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Łomianki, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- osób, które stosują przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przemocy w rodzinie, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady działania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;

- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 finansowane będą z budżetu gminy Łomianki oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021-2026

Na podstawie określonych celów Programu w poprzednim rozdziale, w poniższej tabeli znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele.

zadanie	rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Prowadzenie działań informacyjnych na temat możliwych miejsc pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy.		X		X		X	
Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.		X		X		X	
Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.			X		X		X
Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów rozwiązywania konfliktów.		X		X		X	
Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.		X	X	X	X	X	X

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.		X		X		X
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie.	X		X		X	
Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.	X	X	X	X	X	X
Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.	X		X		X	
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia.	X	X	X	X	X	X
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	X	X	X	X	X	X
Realizacja lokalnej procedury zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.	X	X	X	X	X	X
Prowadzenie grup samopomocowych dla osób doznających przemocy w rodzinie.		X	X	X	X	X
Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą w rodzinie.	X	X	X	X	X	X
Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	X	X	X	X	X	X
Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X	X
Organizowanie wizyt studyjnych, superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	X	X	X	X	X	X
Realizacja lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy poprzez współpracę różnych instytucji	X	X	X	X	X	X

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

i osób - pedagogów, pracowników socjalnych, policji, sędziów, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia i asystentów rodziny.						
Kontynuowanie działalności Punktu Interwencji Kryzysowej.	X	X	X	X	X	X
Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	X	X	X	X	X	X
Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X	X
Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy.		X		X		X
Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.			X			X
Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	X	X	X	X	X	X

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Ewaluacja - jej celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemoc w Rodzinie powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) Kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

d) Kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Do skutecznego pomiaru rezultatów realizowanych działań należy zastosować kartę oceny, która znajduje się poniżej.

KARTA OCENY

Nr zadania:.....

Tytuł:.....

Realizator:.....

CELE		DZIAŁANIA		REZULTATY				Dodatkowe (wartość dodatnia)	Uwagi
ogólne	szczegółowe	zaplanowane	zrealizowane	twarde		miękkie			
				założone	osiągnięte	założone	osiągnięte		

1. DOŚWIADCZENIE REALIZATORA PROGRAMU

1.1. Dotychczas realizowane programy profilaktyczne:

2. ADEKWATNOŚĆ

2.1. Grupa docelowa (do kogo skierowany był projekt?):

2.2. Potrzeby beneficjentów (czy i w jaki sposób je badano?)

3. UŻYTECZNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

3.1. Co może wskazywać na dużą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

3.2. Co może wskazywać na małą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

4. SKUTECZNOŚĆ

4.1. Stosunek ilości działań założonych do osiągniętych:

4.1.1. Ilość działań zrealizowanych częściowo.....

4.2. Stosunek ilości rezultatów założonych do osiągniętych:

4.2.1. Ilość rezultatów osiągniętych częściowo.....

5. EFEKTYWNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

5.1. Czynniki ułatwiające osiągnięcie rezultatów:

5.2. Czynniki utrudniające osiągnięcie rezultatów:

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE
GMINY ŁOMIANKI NA LATA 2021-2026**

6. TRWAŁOŚĆ REZULTATÓW (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

6.1. Czynniki, które mogą ją zwiększać:

6.2. Czynniki, które mogą ją zmniejszać:

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Burmistrzowi Łomianek przez Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomiankach.

Raport uwzględniający całościową ocenę osiągniętych efektów, zostanie sporządzony po przeprowadzeniu ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łomianki na lata 2021-2026.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Miejskiej w Łomiankach

Maria Pszczołkowska